

เชื่อกันว่า หลวงพ่อโสธร ประดิษฐานอยู่ที่วัดโสธรมาตั้งแต่รัชกาลสมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ ๒ (เจ้าสามพระยา) หรือในช่วงต้นกรุงศรีอยุธยา ประมาณ ๕๐๐ - ๖๐๐ ปีก่อน ประกอบขึ้นจากหินทรายสมัยอยุธยาตอนต้น (พระเจ้าอู่ทอง รุ่นที่ ๒) ประทับอยู่บนบัลลังก์ ๔ ชั้น ปูพื้นด้วยผ้าทิพย์ ที่นิยมกันมากในสมัยนั้น และยังมีพระพุทธรูปที่เป็นบริวารอีก ๑๐ องค์ ที่ประดิษฐานรวมกันบนชุกชี ซึ่งมีพุทธลักษณะแบบเดียวกัน แต่มี ๒ องค์ ที่เป็นพระพุทธรูปปางนาคปรก สร้างขึ้นจากไม้มงคล มีพุทธลักษณะค่อนข้างมาทางอยุธยาตอนปลาย ซึ่งแตกต่างจากองค์อื่นๆ ที่สร้างขึ้นด้วยหินทราย

ในสมัยนั้น การสร้างขึ้นด้วยหินทราย ถือเป็นที่ยอมรับกันมากในช่วงอยุธยาตอนต้น ทำให้สันนิษฐานได้ว่าวัดโสธรและองค์ หลวงพ่อโสธร น่าจะประดิษฐานอยู่บริเวณนั้นมาเป็นเวลาช้านาน และมีการบูรณปฏิสังขรณ์ในยุคสมัยต่อมา ซึ่งเดิมที วัดนี้ มีชื่อว่า โสธรมมาตั้งแต่แรกแล้ว โดยตั้งชื่อตามคลองโสธร และในเรื่องที่บอกชื่อ วัดหงษ์ เพราะ เสาหงษ์หัก เลยมีการตั้งชื่อว่าเสาทอง หลังจากนั้น ก็พุดเพี้ยนมาเป็น โสธร ไม่มีหลักฐานยืนยันในทางประวัติศาสตร์ เนื่องจากตำนาน หลวงพ่อโสธร นั้น นิราศฉะเชิงเทราและโคลงนิราศปราจีนบุรี ที่แต่งขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ก็กล่าวถึงวัดโสธรเพียงเท่านั้น และไม่มีกรกล่าวถึงตำนานหลวงพ่อโสธรแต่อย่างใด

ตำนานของหลวงพ่อโสธร

ในประวัติศาสตร์ ไม่มีหลักฐานใดที่สามารถยืนยันหรือกล่าวได้ว่า ตำนาน หลวงพ่อโสธร นั้น ใครเป็นผู้สร้าง หรือไม่สามารถรู้ได้ว่ามีการก่อตั้งหรือสร้างขึ้นไว้เมื่อใด มีเพียงการเล่าขานกันต่อๆ มาว่า ในจังหวัดหนึ่งของไทย ที่อยู่ทางภาคเหนือ มีพระภิกษุ ๓ องค์พี่น้อง ได้ศึกษาพระธรรมวินัยที่แตกฉานและได้จำแลงกายเป็นพระพุทธรูป

ณ พื้นที่บริเวณหนึ่ง ได้เกิดการปรากฏตัวขององค์ หลวงพ่อโสธร และชาวบ้านที่อาศัยอยู่บริเวณนั้น ได้ช่วยกันนำเชือกมนิลามาคูดขึ้น แต่เชือกตันมาขาด และไม่สามารถนำขึ้นมาได้ ก่อนที่พระทั้ง ๓ องค์ นั้นจะจมหายไปบริเวณที่พระทั้ง ๓ องค์ ได้ลอยทวนน้ำหนี และมีการเรียกขานกันว่า ๓ พระทวน จนต่อมาได้เพี้ยนเป็น สัมปทวน อำเภอเมืองฉะเชิงเทราจวบจนปัจจุบัน

ต่อมา มีการปรากฏตัวขึ้นอีกครั้ง ที่คลองคู้ง ชาวบ้านเห็นอีก ก็พากันพยายามหาวิธีอุดองค์ขึ้นฝั่ง แต่ก็ไม่เป็นผลอีก ซึ่งสถานที่นั้นในปัจจุบัน เรียกกันว่า บางพระ หลังจากนั้นมา พระพุทธรูปทั้ง ๓ องค์ ก็ได้แสดงอภินิหารในคลองเล็ก ๆ ที่อยู่ตรงข้ามกับกองพันทหารช่างที่ ๒ ฉะเชิงเทรา บริเวณนั้น ในปัจจุบัน เรียกว่า แหลมลอยวน และคลองนั้น มีชื่อว่า คลองสองพี่น้อง

เมื่อเวลาผ่านไป มีองค์หนึ่งลอยน้ำมาจนถึงแม่น้ำคลอง และได้ปรากฏตัวขึ้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม ชาวประมงได้พร้อมใจกันอาราธนาขึ้นไปประดิษฐานไว้ที่วัดบ้านแหลม หรือวัดเพชรสมุทรวรวิหาร เป็นพระพุทธรูปอันศักดิ์สิทธิ์ที่ชาวพุทธศาสนิกชนของจังหวัดสมุทรสงครามให้ความนับถือ ซึ่งในปัจจุบันเรียกกันว่า หลวงพ่อบ้านแหลม

จวบจนองค์ที่ ๒ ได้ปรากฏตัวขึ้นที่หน้าวัดหงษ์ จากการเล่าขานของชาวบ้าน ที่วัดแห่งนี้ เดิมที มีเสาใหญ่ ประดับด้วยหงษ์ที่ทำจากทองเหลืองอยู่บนยอดเสานั้น จึงได้ชื่อว่าวัดหงษ์ ต่อมา หงษ์ที่ยอดเสานั้นตกลงมาหัก ทางวัดจึงนำธงไปติดไว้ที่ยอดเสาแทนรูปหงษ์ จึงมีการเรียกกันว่า วัดเสาธง ต่อมาได้เกิดมีลมพายุแรงพัดเสาต้นนี้หักลงส่วนหนึ่งอีกครั้ง จึงมีการเรียกชื่อวัดเป็น วัดเสาทอง และก็เพี้ยนไปจนกลายเป็นวัดโสธรในปัจจุบัน

ชาวบ้านต่างพากันหลั่งไหลมาอาราธนาอุดขึ้นฝั่งแต่ไม่สำเร็จ ในตอนนั้น ได้มีอาจารย์ผู้ทรงคุณวิเศษท่านหนึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ในเรื่องของไสยศาสตร์ และรู้เรื่องราวของการทำเทพไสย รู้หลักและวิธีการอาราธนาที่สัมฤทธิ์ผล จึงได้ทำพิธีการปลุกศาลเพียงตาบวงสรวง และกล่าวอัญเชิญขุมมนุเทวดาอาราธนา และใช้สายสิญจน์ผูกคล้องที่พระหัตถ์ขององค์พระพุทธรูป จากนั้นค่อยๆ อุด ลากขึ้นมาบนฝั่ง จนทำสำเร็จ เมื่อพระพุทธรูปเสด็จขึ้นมาบนฝั่งแล้ว เป็นที่ปีติยินดีอย่างยิ่งของชาวบ้าน จึงได้พร้อมใจกันอัญเชิญไปประดิษฐานไว้ที่พระวิหารวัดโสธร และเรียกขานนามว่า พระพุทธโสธร หรือ หลวงพ่อโสธร ตั้งแต่นั้นมา

และองค์สุดท้ายได้ลอยน้ำไปอยู่ในแม่น้ำเจ้าพระยา ประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณนั้นก็พากันอาราธนาขึ้นฝั่ง แต่ก็ไม่สำเร็จ เชื่อกันว่าประชาชนต่างมาช่วยกันอุ้มถึง ๓ แสนคน สถานที่นั้นจึงถูกเรียกว่า สามแสน และภายหลังมีการเล่าขานและเรียกกันเพี้ยนมาเป็น สามแสน ในปัจจุบัน หลังจากนั้น พระพุทธรูปองค์นี้ได้ลอยไปผุดขึ้นที่คลองสำโรง ในจังหวัดสมุทรปราการ ประชาชนจึงได้อาราธนาขึ้นไปประดิษฐานไว้ที่วัดพลับพลาชัยชนะสงครามหรือวัดบางพลีใหญ่ในปัจจุบัน ซึ่งถือเป็นพระพุทธรูปที่ศักดิ์สิทธิ์มากอีกรูปหนึ่งของเมืองไทย ได้แก่ หลวงพ่อโต ณ วัดบางพลีใหญ่ใน หรือในบางตำนาน มีการกล่าวถึงองค์พระพุทธรูปไว้ว่า จริงแล้วพระพุทธรูปที่ผุดขึ้นมานั้นมีพี่น้องอยู่ ๕ องค์ โดยมี หลวงพ่อไร่ชิง ณ วัดไร่ชิง จังหวัดนครปฐม และหลวงพ่อ(ทอง) เขาตะเพลา ณ วัดเขาตะเพลา จังหวัดเพชรบุรี แต่ในบางพื้นที่ก็เชื่อกันว่า เป็นพระพุทธรูปที่มีพี่น้องถึง ๖ องค์ โดยนับรวมกับหลวงปู่หิน ณ วัดอ่างศิลา จังหวัดชลบุรี ค่ะ

ความศักดิ์สิทธิ์ของหลวงพ่อโสธร

หลวงพ่อโสธร เปรียบเสมือนต้นโพธิ์โพธิ์อันใหญ่ ที่ให้สิ่งมีชีวิตหรือสรรพสัตว์ทั้งหลายได้พำนักอาศัย เป็นเหมือนร่มใหญ่ที่คอยกางเพื่อป้องกันภัยอันตราย และความเดือดร้อนให้สรรพสัตว์ได้อยู่ร่มเย็นเป็นสุข และอานาภาความศักดิ์สิทธิ์ของ หลวงพ่อโสธร ยังไม่หมดเท่านั้น แต่มีมากเกินกว่าที่จะเล่าสู่กันฟังให้หมดได้ ออโรราขอสรุปให้หะคะ

อานาภาความศักดิ์สิทธิ์ของหลวงพ่อโสธร จะช่วยในเรื่องของอะไรบ้าง

1. การค้าขายที่เจริญรุ่งเรือง

เดิมที ณ สถานที่นั้น เป็นหมู่บ้านที่มีผู้คนอาศัยอยู่น้อยมาก การคมนาคมไม่ค่อยสะดวกสักเท่าไร แต่เมื่อ หลวงพ่อโสธร ได้ขึ้นมาประดิษฐาน ณ วัดโสธร แล้วนั้น ประชาชนชาวเรือให้ความนับถือ ต่างก็บอกต่อกันว่า ถ้าได้ขอต่อ หลวงพ่อโสธร แล้ว จะสัมฤทธิ์ผล สินค้าซื้อขาย ขายคล่อง การค้าดีขึ้นเป็นเท่าตัว เรือแพหรือชาวบ้านที่ผ่านไปผ่านมา พอถึงจุดที่ตรงกับโบสถ์ของ หลวงพ่อโสธร แล้ว ชาวบ้านที่ให้ความนับถือและเห็นความศักดิ์สิทธิ์ของหลวงพ่อโสธร ก็ตักเอาน้ำจากแม่น้ำขึ้นมาดื่มบ้าง เพราะเชื่อว่าจะเป็นน้ำมนต์จาก หลวงพ่อโสธร หรือ ตักล้างหน้า ลูบศีรษะ ประพรมสินค้าในเรือ เพื่อเสริมความเป็นมงคลให้กับตัวเองและการค้าขาย

2. ปัดเป่าสิ่งชั่วร้ายและป้องกันโรคร้ายไข้เจ็บ

เชื่อกันว่า ในสมัยหนึ่งที่บ้านโสธร เกิดปัญหาข้าวยากหมากแพง ฝนแล้ง ข้าวในนาที่เกี่ยวแห้งตามไปตามๆ กัน สัตว์เลี้ยงต่างๆ พากันล้มเจ็บล้มป่วย เกิดโรคระบาด ผู้คนทั้งเด็กและผู้ใหญ่ก็เกิดโรคระบาดผิวดำลัมเจ็บตามกัน มีหลายชีวิตที่ต้องหนีเอาตัวรอดกัน บ้างก็ทิ้งบ้าน ทิ้งสมบัติ เพื่อหนีให้ตัวเองรอดพ้นจากโรคร้ายต่างๆ คนที่ป่วยหนัก ไปไม่ไหวก็เหมือนนอนรอวันตาย จนมาถึงครอบครัวหนึ่ง ซึ่งหัวหน้าครอบครัวนั้นได้เป็นโรครัน และเห็นว่าไม่มีใครที่พอจะช่วยเหลือครอบครัวของเขาได้อีก จึงหันหน้าไปพึ่งสิ่งศักดิ์สิทธิ์ นมัสการอธิษฐานบนบานศาลกล่าวขอความคุ้มครองจาก หลวงพ่อโสธร ในวิหาร และนายาคีของ หลวงพ่อโสธร มาอยู่ ๓ อย่าง คือ ชูรูป ดอกไม้ที่แห้งเหี่ยวจากการบูชา และน้ำมนต์จากหลวงพ่อโสธร เพื่อนำมาดื่มกิน และทาอาบทั่วร่างกาย ปรากฏว่าปาฏิหาริย์ได้เกิดขึ้นกับครอบครัวของเขา โรคร้ายต่างๆ หายเป็นปกติ จึงจัดให้มีการสมโภชแก่นบน ถวาย หลวงพ่อโสธร และหลังจากนั้นกิตติศัพท์ ความศักดิ์สิทธิ์ของ หลวงพ่อโสธร ก็ถูกเผยแพร่ไปยังท้องถิ่นต่างๆ อย่างกว้างขวาง จนเป็นที่เลื่องลือ และผู้คนต่างพากันไปกราบไหว้บูชา หลวงพ่อโสธร มากยิ่งขึ้น